EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 04 14
COM(2023) 188 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl ES pareigūnų pensijų sistemos (EPPS) aktuarinės pusiausvyros ir Tarnybos nuostatų XII priedo poveikio biudžetui

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

dėl ES pareigūnų pensijų sistemos (EPPS) aktuarinės pusiausvyros ir Tarnybos nuostatų XII priedo poveikio biudžetui

1. TEISINIS PAGRINDAS

Pagal Tarnybos nuostatų XII priedo 14 straipsnio 1 dalį 2022 m. Komisija Europos Parlamentui ir Tarybai teikia ataskaitą apie ES pareigūnų pensijų sistemos (toliau – EPPS) aktuarinę pusiausvyrą ir Tarnybos nuostatų XII priedo poveikį biudžetui.

Šia ataskaita įgyvendinama minėta nuostata įvertinant sistemos aktuarinę pusiausvyrą ir analizuojant XII priedo poveikį biudžetui 2014–2021 m. laikotarpiu. Kai įmanoma ir aktualu, šioje ataskaitoje taip pat pateikiamos nuorodos į pokyčius nuo 2022 m.

2. EPPS PAGRINDINĖS SAVYBĖS

2.1. EPPS teisinis pagrindas

Pagal Tarnybos nuostatų 83 straipsnį:

- pagal šią pensijų sistemą[1] mokamos išmokos turi būti finansuojamos iš Sąjungos biudžeto;
- valstybės narės turi bendrai užtikrinti tokių išmokų mokėjimą; ir
- pareigūnai turi padengti trečdalį šios pensijų sistemos finansavimo sąnaudų.

Tarnybos nuostatų 83a straipsnyje nustatyta, kad pensijų sistemos pusiausvyra užtikrinama pensiniu amžiumi ir įmokų į šią sistemą tarifu. Tame straipsnyje taip pat nustatyta įmokų į pensijų sistemą tarifo atnaujinimo kas vienus ir kas penkerius metus tvarka.

Tarnybos nuostatų XII priede nustatytos aktuarinės įmokų tarifo apskaičiavimo, siekiant palaikyti sistemos pusiausvyrą, taisyklės.

2.2. Menamo (virtualiojo) fondo principas

EPPS yra menamas (virtualusis) fondas, kuriame darbuotojų mokamos įmokos naudojamos jų būsimai pensijai finansuoti. Nors tai nėra tikras investicinis fondas, suma, kuri būtų buvusi surinkta į tokį fondą, laikoma investuota į valstybių narių ilgalaikes obligacijas ir ji atsispindi pensijos įsipareigojime, įtrauktame į Europos Sąjungos metines ataskaitas. Valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą pagal Tarnybos nuostatų 83 straipsnį ir Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalį.

Kadangi EPPS sukurta kaip menamas fondas, darbuotojų įmokos naudojamos būsimoms tų įmokų mokėtojų pensijoms finansuoti. Įmokomis faktiškai padengiamos tam tikrais metais

[1] Pagal EPPS mokėtinos išmokos nustatytos Tarnybos nuostatų V antraštinės dalies 3 skyriuje ir VIII priede. Išmokos pagal ES pareigūnų pensijų sistemą apima senatvės pensiją, teisių į pensiją perdavimą, išeitines išmokas, maitintojo netekimo pensijas ir neįgalumo išmokas.

įgytas teises į pensiją atitinkančios išlaidos – jos nėra niekaip susijusios su tų metų pensijų išlaidomis. ES teismų praktikoje patvirtinta, kad EPPS yra menamas fondas, nors ir buvo nustatyta, kad sistema turi tam tikrų solidarumo sistemos bruožų[2].

EPPS skiriasi nuo daugumos valstybių narių pensijų sistemų, kuriose įmokų tarifas ir išmokos kasmet koreguojami siekiant užtikrinti surinktų įmokų ir pensijų išlaidų pusiausvyrą. Šio tipo sistemose, kuriose įmokos susiejamos su to paties laikotarpio pensijų išlaidomis (vadinamosios einamojo finansavimo sistemos), skirtumas padengiamas iš biudžeto, jei neįmanoma pasiekti pusiausvyros.

Menamas EPPS fondas vertinamas kas vienus ir kas penkerius metus taip dar labiau užtikrinant jo ilgalaikį tvarumą.

2.3. Aktuarinės pusiausvyros principas

EPPS pusiausvyra užtikrinama nuolat atnaujinant įmokų tarifus ir, kai tinkama, pensinį amžių.

EPPS taikomas aktuarinės pusiausvyros principas, t. y. darbuotojų mokamomis metinėmis įmokomis turi būti padengtas trečdalis atitinkamais metais[3] jų įgytų teisių, o tai atitinka būsimas pensijas, kurias tie patys darbuotojai gaus išėję į pensiją, taip pat (tam tikromis sąlygomis) teisę į invalidumo pašalpą ir maitintojo netekimo pensiją. Būsimos pensijų išmokos įvertinamos kiekvieną ataskaitinę datą[4], kuri apima jų dabartinės vertės apskaičiavimą taikant palūkanų (diskonto) normą[5]. Šis apskaičiavimas – tai aktuarinis vertinimas.

Pensijų įmokų tarifas (angl. PCR) – tai mechanizmas, kuriuo kasmet palaikoma sistemos pusiausvyra. Jis automatiškai atnaujinamas, jeigu atlikus Tarnybos nuostatų 83a straipsnyje nustatytą aktuarinį vertinimą nustatoma, kad atnaujinimas yra būtinas siekiant padengti visas tam tikrais metais įgytas teises į pensiją. Taigi, kai darbuotojai pensijų įmokas moka pagal šį atnaujintą tarifą, jie už tam tikrus metus įgyja teises į pensiją, kurios saugomos taikant įgytų teisių principą.

3. EPPS AKTUARINĖ PUSIAUSVYRA

EPPS aktuarinė pusiausvyra užtikrinama kasmet atnaujinant PCR ir, kai tinkama, atnaujinant pensinį amžių. PCR apskaičiavimo metodiką tvirtina ES valstybių narių nacionaliniai ekspertai ir išorės aktuarai (3.1). PCR atitinka N metų tarnybos išlaidų[6] ir tos pačios tiriamosios visumos visų metinių bazinių algų ir (arba) išmokų santykį praėjusių metų gruodžio 31 d. Apskaičiuojant tarnybos išlaidas, naudojami keli parametrai ir įvertinamos visos demografinės ir finansinės prielaidos (3.2 skyrius). EPPS aktuarinė pusiausvyra garantuojama nustatytu PCR (3.3 skyrius) ir pensiniu amžiumi (3.4 skyrius).

---

2 Žr., pvz., Sprendimo *Wils / Parlamentas,* F-105/05, 85 punktą ir Sprendimo *Purvis / Parlamentas,* T-439/09, 45 punktą.

3 Tarnybos nuostatų 83 straipsnio 2 dalis.

4 N metų gruodžio 31 d.

5 Pensijų įmokų tarifas (PCR) apskaičiuojamas taikant prognozuojamo vieneto kredito metodą, kaip nustatyta 39-ajame tarptautiniame viešojo sektoriaus apskaitos standarte (TVSAS) „Išmokos darbuotojams“. Siekiant apskaičiuoti įmokų tarifą, įmokas mokančių darbuotojų įgytų teisių aktuarinių verčių suma (pagal aktuarinę praktiką vadinama tarnybos išlaidomis) lyginama su jų bazinių algų ir (arba) išmokų metine bendra suma.

6 Įmokas mokančių darbuotojų įgytų teisių aktuarinių verčių suma (aktuarinėje praktikoje vadinama tarnybos išlaidomis).

3.1. Techninis EPPS pusiausvyros užtikrinimo taisyklių įgyvendinimas

Už techninį Tarnybos nuostatų XII priedo įgyvendinimą atsakinga institucija yra Eurostatas.

Eurostatui padeda:

- valstybių narių nacionaliniai ekspertai (83 straipsnio darbo grupė, kuri posėdžiauja bent kartą per metus) metodikos klausimais, kylančiais įgyvendinant XII priedą, ir
- vienas ar daugiau kvalifikuotų nepriklausomų ekspertų, atliekančių EPPS aktuarinius vertinimus[7].

Šia sistema užtikrinama, kad EPPS aktuarinių vertinimų metodika ir rezultatai būtų tinkamai peržiūrėti ir patvirtinti. Tai yra pagrindinis proceso patikimumo aspektas.

3.1.1. 83 straipsnio darbo grupės veikla 2014–2022 m. laikotarpiu

2014–2022 m. 83 straipsnio darbo grupė posėdžiauja kasmet, laikydamasi atitinkamų Tarnybos nuostatų[8]. 83 straipsnio darbo grupė išnagrinėjo, aptarė ir patvirtino Eurostato parengtus metodinius dokumentus.

Metiniuose 83 straipsnio darbo grupės posėdžiuose taip pat dalyvauja stebėtojai, atstovaujantys tarptautinėms organizacijoms, pvz., ISRP (Tarptautinei suderintų organizacijų, įskaitant EBPO, NATO, EKA, Europos Tarybą, atlyginimų ir pensijų tarnybai), Europos Centriniam Bankui, Europos investicijų bankui, Europos investicijų fondui, Europos patentų biurui ir Eurokontrolei. Eurostatas su šiomis organizacijomis keičiasi svarbia informacija aktuariniais klausimais.

3.1.2. Kvalifikuoto nepriklausomo eksperto vertinimai

Pagal Tarnybos nuostatų XII priedo 13 straipsnio 2 dalį Eurostatui padeda vienas ar daugiau kvalifikuotų nepriklausomų ekspertų, susijusių su to priedo metodiniu įgyvendinimu ir visų susijusių aktuarinių prielaidų modeliavimu ir apskaičiavimu.

Paskelbus atviro konkurso rezultatus, Eurostatui padėjo:

- „EY Actuaires Conseils“ – atliekant 2014–2016 m. ES pareigūnų pensijų sistemos vertinimus;
- „Agilis S.A.“ ir „Prudential Ltd.“ konsorciumas EPPS vertinimams 2017–2022 m. atlikti.

Ataskaitiniu laikotarpiu abu aktuarai peržiūrėjo ir patvirtino su EPPS vertinimu susijusią metodiką, skaičiavimus ir ataskaitas. Visų pirma, su tais išorės ekspertais buvo susitarta dėl skaičiavimams naudojamos informacijos, pvz., ES pareigūnų pensijos sistemos tiriamosios visumos ir aktuarinių prielaidų.

Eurostatas savo galutinėse vertinimo ataskaitose įgyvendino aktuarijų pateiktas rekomendacijas[9].

---

7 Tarnybos nuostatų XII priedo 13 straipsnio 2 dalis.

8 Tarnybos nuostatų XII priedo 13 straipsnio 4 dalis.

9 Aktuarai atlieka nepriklausomus lygiagrečius EPPS PCR skaičiavimus ir pateikia aktuarinę nuomonę, kuri gali būti besąlyginė arba sąlyginė (pastaroji pateikiama, kai aktuarų rezultatai skiriasi nuo Eurostato rezultatų daugiau nei toleruojama 3 proc. reikšmingumo riba). Dėl visų EPPS vertinimo ataskaitų, paskelbtų 2014–2022 m., aktuarai pateikė besąlyginę nuomonę.

3.2. Parametrai ir aktuarinės prielaidos

EPPS aktuarinės pusiausvyros vertinimo taisyklės nustatytos Tarnybos nuostatų XII priede. Jame nustatyta pagrindiniais parametrais ir prielaidomis pagrįsta sistema, kuri padeda užtikrinti EPPS aktuarinę pusiausvyrą.

3.2.1. Teisės aktais nustatyti parametrai

Tai yra vertės, iš esmės susijusios su Tarnybos nuostatų taikymu, įskaitant pensijų išmokų apskaičiavimo taisykles. Kai kurie iš šių parametrų keičiami atsižvelgiant į tam tikras sąlygas, susijusias su individualia kiekvieno pareigūno padėtimi. 1 priede pateikiamas pagrindinių teisės aktais nustatytų parametrų, naudotų atliekant paskutinį pensijos vertinimą 2022 m., sąrašas.

3.2.2. Aktuarinės prielaidos

Aktuarinės prielaidos suskirstytos į demografines ir finansines / ekonomines prielaidas. Aktuarinės prielaidos turi būti modeliuojamos ir įvertinamos pagal atitinkamas Tarnybos nuostatų nuostatas ir geriausią aktuarinę praktiką.

Dėl susijusių aktuarinių prielaidų verčių valstybių narių atitinkamų departamentų nacionaliniai ekspertai susitaria metiniuose 83 straipsnio darbo grupės posėdžiuose.

Pagal Tarnybos nuostatų XII priedo nuostatas ir darbo grupės priimtus sprendimus kai kurios iš šių prielaidų (pvz., mirtingumo lentelė) atnaujinamos kas penkerius metus atliekamo programos vertinimo metu, o kitos atnaujinamos kasmet. Pastarasis penkerių metų vertinimas buvo atliktas 2018 m.

3.2.2.1. Demografinės prielaidos

Demografinės prielaidos yra esminis elementas apskaičiuojant EPPS aktuarinę pusiausvyrą. Kalbant apie būsimas pensijų išmokas pažymėtina, kad aktuarinės demografinės prielaidos yra esminės siekiant atnaujinti tiriamosios visumos struktūrą, vidutinį pensinį amžių ir neįgalumo lentelę pagal Tarnybos nuostatų XII priedo 9 straipsnio nuostatas.

Pagrindinės demografinės aktuarinės prielaidos yra šios:

- Mirtingumo lentelės. Eurostato parengta 2018 m. ES gyvenimo trukmės lentelė yra perspektyvinė lentelė[10], į kurią įtraukta tikėtinos gyvenimo trukmės per 20 metų laikotarpį tendencija (tokia pati trukmė kaip EPPS trukmė, apskaičiuota 2017 m. pabaigoje), pagrįsta EPPS tiriamosios visumos mirtingumo raida. Taigi 2018 m. ES gyvenimo trukmės lentelė, sudaryta iš visiškai su EPPS susijusios tiriamosios visumos. 2 priedas yra ES gyvenimo trukmės lentelės ištrauka.
- Remiantis ankstesnėmis pastabomis Eurostato parengtos neįgalumo lentelės.
- Prognozuojamas pensinis amžius; pagal Tarnybos nuostatų XII priedo 4 straipsnio 3 dalį daroma prielaida, kad į pensiją išeinama taikant fiksuotą vidutinį tarifą, kuris priklauso nuo kiekvieno darbuotojo tarnybos pradžios datos.
- Tikimybė būti susituokus išėjimo į pensiją dieną.
- Našlaičiams ir išsiskyrusiems sutuoktiniams ir pan. taikomi koeficientai.

[10] Eurostato naudojamos būsimos gyvenimo trukmės lentelės atitinka geriausią aktuarinę praktiką, nes į jas įtraukiami būsimi mirtingumo pokyčiai, atsižvelgiant į pastebėtus ir numatomus EPPS tiriamosios visumos mirtingumo pokyčius per visą gyvenimo laikotarpį.

Aktuarinės demografinės prielaidos turi įtakos apskaičiuojant tarnybos išlaidas, kuriomis remiantis apskaičiuojamas PCR, siekiant užtikrinti EPPS aktuarinę pusiausvyrą. 3 priede pateiktas demografinių prielaidų, kuriomis remtasi atliekant paskutinį pensijų vertinimą 2022 m., sąrašas.

3.2.2.2. Finansinės prielaidos[11]

Aktuarinės finansinės prielaidos, pvz., reali diskonto norma ir bendras darbo užmokesčio augimas, daro didelį poveikį EPPS veikimui.

Reali diskonto norma atspindi realias vidutines valstybių narių ilgalaikės valstybės skolos palūkanų normas, o bendras darbo užmokesčio augimas – darbo užmokesčio skalių metinio pokyčio tempą. Abiem atvejais taikomas atitinkamų normų 30 metų slenkamasis vidurkis[12]. 2022 m. metiniame EPPS vertinime realiosios diskonto normos ir bendro darbo užmokesčio augimo vertės buvo atitinkamai 2,7 proc. ir –0,1 proc.

Individualaus darbo užmokesčio didėjimo lentelė yra dar viena svarbi aktuarinė finansinė prielaida. Individualaus darbo užmokesčio didėjimas apima darbo užmokesčio padidėjimo, susijusio su ES darbuotojų paaukštinimu tarnyboje dėl karjeros ir darbo stažo pakopų, poveikį. Dėl 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos sustiprėjo lygio ir pareigų ryšys. Pavyzdžiui, galimybė eiti AD ir AST pareigų grupių aukščiausio lygio pareigas buvo griežtai apribota. Be to, buvo nustatyta nauja darbuotojų kategorija: sekretorius ir raštinės darbuotojas (AST/SC). Šie pokyčiai sutapo su didėjančiu individualiu darbo užmokesčiu.

4 priede pateiktas finansinių prielaidų, kuriomis remtasi atliekant paskutinį pensijų vertinimą 2022 m., sąrašas, taip pat šių prielaidų pokyčio jautrumo analizė.

3.3. Aktuarinės pusiausvyros principo įgyvendinimas

EPPS pusiausvyra užtikrinama atnaujinant PCR pagal Tarnybos nuostatų XII priedo nuostatas ir atitinkamais atvejais nustatant pensinį amžių. Atsižvelgiant į tai, EPPS iš esmės visada išlaikoma aktuarinė pusiausvyra. Pensinis amžius gali būti atnaujinamas kas penkerius metus, o PCR kasmet vertina Eurostatas.

Tarnybos nuostatuose nustatyta PCR atnaujinimo sistema, grindžiama dviem ribinėmis vertėmis: apatine riba ir viršutine riba. Apatinė riba – tai minimalus skirtumas tarp taikomo tarifo ir tarifo, kurio reikia aktuarinei pusiausvyrai išlaikyti (0,25 punkto). Viena vertus, šia nuostata gerokai sumažinama administracinė našta atnaujinant PCR tik tuo atveju, kai jos pakeitimai turėtų didelį poveikį EPPS aktuarinei pusiausvyrai, ir, kita vertus, užtikrinama, kad PCR išliktų stabilus ir nuspėjamas darbuotojams. Remiantis viršutine riba, nustatoma, kad PCR negali būti atnaujinamas daugiau kaip vienu procentiniu punktu, kuris yra didesnis arba mažesnis už ankstesnių metų galiojantį tarifą. Šia nuostata užtikrinama, kad darbuotojai būtų apsaugoti nuo staigių PCR pokyčių trumpais laikotarpiais ir kad įnašas į ES biudžetą išliktų palyginti stabilus.

5 priede parodyta, kad EPPS 2014–2022 m. laikotarpiu buvo išlaikyta aktuarinė pusiausvyra. Pusiausvyra buvo užtikrinta EPPS metiniais vertinimais, kuriuos atliko Eurostatas, ir atitinkamu PCR pakeitimu, t. y. PCR vertė atitinka trečdalį bendros tarnybos išlaidų ir bendros metinio bazinio darbo užmokesčio / išmokų sumos. Be to, apskaičiuoto ir taikyto

[11] Kartais vadinamos ekonominėmis aktuarinėmis prielaidomis.

[12] Tarnybos nuostatų XII priedo 10 ir 11 straipsniai.

PCR skirtumas nesukėlė reikšmingų esminių pasekmių, todėl EPPS išliko aktuarinė pusiausvyra.

3.4. Pensinio amžiaus įvertinimas

2014 m. vienos iš teisėkūros institucijų nustatyta reguliaraus pensinio amžiaus vertinimo sistema taip pat padeda užtikrinti EPPS tvarumą. Nustatant aiškų ryšį tarp ES darbuotojų tikėtinos gyvenimo trukmės ir ES darbuotojų pensinio amžiaus, Tarnybos nuostatais užtikrinama, kad EPPS būtų tinkama atsižvelgiant į bendrą visuomenės senėjimą.

Įprastas pensinis amžius, kuris apibrėžiamas kaip amžius, nuo kurio tarnautojai gali išeiti į pensiją be nuobaudų, pagal Tarnybos nuostatus yra 66 metai. Pagal Tarnybos nuostatų 77 straipsnio 7 dalį pensinis amžius peržiūrimas kas penkerius metus remiantis Komisijos ataskaita, kurioje įvertinama valstybių narių valstybės tarnybų darbuotojų pensinio amžiaus raida ir ES institucijų pareigūnų tikėtinos gyvenimo trukmės raida.

2021 m. vertindama pensinį amžių[13], Komisija pastebėjo, kad EPPS tiriamosios visumos tikėtina gyvenimo trukmė, įvertinta Eurostato gyvenimo trukmės lentelėse, reikšmingai nepailgėjo. Be to, ES pareigūnų pensinis amžius yra vienas didžiausių, palyginti su pensiniu amžiumi, taikomu ES valstybių narių valstybės tarnybos sistemose. Todėl šioje ataskaitoje prieita prie išvados, kad dabartinis ES darbuotojų pensinis amžius – 66 metai – yra tinkamas ir atitinka aukščiausius standartus, taikomus valstybių narių nacionalinėse valstybės tarnybos sistemose.

4. EPPS POVEIKIS BIUDŽETUI

4.1. Pagrindiniai faktai

4.1.1. Istorinės EPPS aplinkybės

Septintajame dešimtmetyje Taryba nusprendė, kad darbuotojų įmokos nebus atidėtos faktiniame pensijų fonde, bet bus įskaitomos į ES biudžetą tuo metu, kai jos surenkamos ir išleidžiamos pagal biudžeto valdymo institucijos sprendimus, t. y. nepriskiriamos jokiai konkrečiai politikos sričiai.

Kartu Taryba nusprendė, kad darbdaviui tenkanti įnašo dalis neturėtų būti renkama. Vietoj to ES institucijos įsipareigojo ateityje mokėti išmokas (iš Sąjungos biudžeto pensijų) į pensiją išeinantiems darbuotojams. Nors faktinio investicinio fondo nėra, laikoma, kad suma, kuri būtų buvusi surinkta į tokį fondą, buvo investuota į valstybių narių ilgalaikes obligacijas ir atsispindi pensijų įsipareigojime, kuris registruojamas Europos Sąjungos metinėse finansinėse ataskaitose.

Kadangi valstybės narės bendrai garantuoja išmokų mokėjimą pagal Tarnybos nuostatų 83 straipsnį ir Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalį, biudžetas šias lėšas iš tiesų skolinasi iš sistemos narių mainais į būsimų išmokų mokėjimo garantiją.

4.1.2. Faktinio pensijų fondo sukūrimas

2012 m. Komisija išnagrinėjo keturias galimybes įsteigti faktinį ES institucijų pensijų fondą[14]. Atsižvelgiant į numatytą pertvarką, įgyvendinant kiekvieną galimybę būtų patiriamos įvairios išlaidos. Tačiau 2013 m., susitarusi dėl 2014 m. Tarnybos nuostatų

[13] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai pagal Tarnybos nuostatų 77 straipsnį – COM(2021) 94.

[14] Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Europos Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų pensijų sistemos, COM(2012) 37 *final*.

reformos, viena iš teisėkūros institucijų nusprendė ES institucijoms toliau taikyti menamo pensijų fondo principą.

Siekiant sukurti faktinį pensijų fondą, iš ES biudžeto į fondą turėtų būti perkelta dalis EPPS įsipareigojimo. Tačiau dabartinė įsipareigojimo vertė, apskaičiuota pagal naujausias palūkanų normas, tokiam poslinkiui yra labai nepalanki. Be to, sukūrus faktinį pensijų fondą, neišvengiamai padidėtų metinės pensijų išlaidos ir sumažėtų ES biudžeto pajamos. Todėl, atsižvelgiant į dabartines daugiametės finansinės programos (DFP) galimybes, toks metodas nėra įmanomas. Be to, net jei būtų sukurtas faktinis pensijų fondas, finansų rinkų kintamumas galėtų kelti abejonių dėl galimybės investuoti tokio fondo rezervą.

4.2. EPPS tiriamoji visuma

4.2.1. Faktiškai dirbantys darbuotojai

4.2.1.1. Darbuotojų skaičiaus raida

2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstituciniame susitarime[15] ES institucijos susitarė 5 proc. sumažinti etatų skaičių atitinkamuose etatų planuose. 2017 m. Europos Audito Rūmai patvirtino, kad visos ES institucijos ir agentūros 2013–2017 m. 5 proc. sumažino darbuotojų skaičių, nors ir šiek tiek vėluodamos[16].

Be to, kaip 2017 m. jau pažymėjo Audito Rūmai, biudžeto valdymo institucija suteikė institucijoms, įstaigoms ir agentūroms naujus etatus ir kreditus sutartininkų įdarbinimui vykdant metinę biudžeto procedūrą. Šie etatai iš esmės buvo skirti papildomoms užduotims, suteiktoms ES institucijoms (būtent todėl gerokai padidėjo agentūroms suteiktų etatų skaičius), ir Kroatijos stojimui.

Taigi, nors 2014–2021 m. Komisijos darbuotojų skaičius šiek tiek sumažėjo, bendras faktiškai dirbančių ES institucijų darbuotojų skaičius padidėjo nuo 58 567 iki 66 120 (6 priedas). Padidėjimą daugiausia lėmė vykdomosios ir decentralizuotos agentūros ir bendrosios įmonės dėl biudžeto valdymo institucijos priimtų sprendimų išplėsti tam tikras veiklos sritis (pvz., FRONTEX) ir įsteigti naujas įstaigas ir agentūras, pvz., Bendrą pertvarkymo valdybą[17], Europos prokuratūrą[18], Europos darbo instituciją[19] ir Europos sveikatos ir skaitmeninės ekonomikos vykdomąją įstaigą[20].

4.2.1.2. Darbuotojų sudėtis

Pastebėta, kad agentūrose ir kitose įstaigose padidėjo darbuotojų skaičius ir tai daro poveikį bendrai ES darbuotojų sudėčiai, nes didėja laikinųjų darbuotojų ir sutartininkų dalis. Šių

---

15 2013 m. gruodžio 2 d. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo.

16 Europos Audito Rūmų skubi atvejo apžvalga, susijusi su darbuotojų etatų skaičiaus sumažinimo 5 proc. įgyvendinimu.

17 2014 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 806/2014, kuriuo nustatomos kredito įstaigų ir tam tikrų investicinių įmonių pertvarkymo vienodos taisyklės ir vienoda procedūra, kiek tai susiję su bendru pertvarkymo mechanizmu ir Bendru pertvarkymo fondu, ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010.

18 2017 m. spalio 12 d. Tarybos reglamentas (ES) 2017/1939, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas Europos prokuratūros įsteigimo srityje.

19 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1149, kuriuo įsteigiama Europos darbo institucija, iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 883/2004, (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) 2016/589 ir panaikinamas Sprendimas (ES) 2016/344.

20 Daugumą decentralizuotų agentūrų įsteigia Taryba, remdamasi Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 352 straipsniu, arba Parlamentas ir Taryba, remdamiesi konkrečia Sutarties nuostata. Dabar remiantis šiuo pagrindu per 40 metų buvo įsteigtos 35 decentralizuotos agentūros.

darbuotojų darbo užmokestis, neatsižvelgiant į jų sutarčių pobūdį, yra mažesnis ir (arba) jie ne taip sparčiai kaip pareigūnai gali kopti karjeros laiptais. Be to, sutartininkams taikoma kitokia darbo užmokesčio lentelė nei pareigūnams[21], o jų teisės į pensiją koreguojamos, jei jie taptų pareigūnais[22].

2004 ir 2014 m. Tarnybos nuostatų reformoms buvo taikomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, atsižvelgiant į tai, kad teisės į pensiją saugomos pagal įgytų teisių principą. Pagal Tarnybos nuostatų XIII priedą nustatydama pereinamojo laikotarpio taisykles, viena iš teisėkūros institucijų numatė trijų darbuotojų grupių sambūvį. Pavyzdžiui, nors nuo 2014 m. sausio 1 d. įdarbintų darbuotojų atveju numatytoji metinė kaupimo norma yra 1,8 proc., nuo 2004 m. gegužės 1 d. iki 2013 m. gruodžio 31 d. įdarbintų darbuotojų atveju – 1,9 proc., o iki 2004 m. balandžio 30 d. įdarbintų darbuotojų atveju – 2 proc.

Po 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos faktiškai dirbančių darbuotojų, kuriems taikomos iki 2004 m. galiojusios taisyklės, dalis sumažėjo nuo 36 proc. iki 19 proc., o faktiškai dirbantys darbuotojai, kuriems taikomos nuo 2014 m. sausio 1 d. galiojančios taisyklės, sudaro beveik 48 proc. faktiškai dirbančių darbuotojų (7 priedas).

Be to, po 2004 ir 2014 m. Tarnybos nuostatų reformų įdarbinti darbuotojai yra naujausi aktyvūs EPPS nariai, todėl jų įgytų pensijų draudimo stažo, kuriam bus taikomos griežtesnės 2004 ir 2014 m. nustatytos sąlygos, dalis palaipsniui didėja. Tai sudaro 60 proc. visų įgytų teisių į pensiją. Vertinant tik teises į pensiją, įgytas pagal taisykles po 2014 m., jos jau sudaro didelę dalį (22 proc.) viso darbuotojų įgyto pensijų draudimo stažo (8 ir 9 priedai). Tai rodo, kad 2004 ir 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos ateityje darys vis didesnį poveikį.

4.2.2. Pensininkai

Nuo 2014 m. pensininkų skaičius padidėjo. Šią tendenciją lėmė laipsniškas ES darbo jėgos didėjimas dėl viena po kitos įvykusių ES plėtros etapų ir jos užduočių išplėtimas. Ilgainiui faktiškai dirbantiems darbuotojams išėjus į pensiją, pensininkų skaičius neišvengiamai didės. Šis padidėjimas tęsis tol, kol tam tikrais metais į pensiją išėjusių asmenų skaičius susilygins su dirbančių darbuotojų skaičiumi[23].

Iš 10 priedo matyti, kad šiuo metu iki 2004 m. tiriamoji grupė sudaro beveik 90 proc. visų pensininkų, o pensininkai, kuriems taikomos iki 2014 m. galiojusios taisyklės, sudaro 9 proc., o tie, kuriems taikomos taisyklės po 2014 m., sudaro tik 1 proc. visų pensininkų. Pastaruoju atveju tai yra įprasta tik todėl, kad paprastai 10 metų darbo stažas reikalingas tam, kad būtų suteikta teisė į EPPS pensiją[24]. Tai reiškia, kad darbuotojai, kuriems taikomos taisyklės po 2004 m. ir po 2014 m., palaipsniui sudarys daugumą į pensiją išėjusių darbuotojų, o dviejų iš eilės 2004 ir 2014 m. vienos iš teisėkūros institucijų pradėtų reformų poveikis bus dar labiau jaučiamas.

---

21 Kitų tarnautojų įdarbinimo sąlygų 93 straipsnis.

22 Tarnybos nuostatų VIII priedo 3 straipsnio d punkte nustatyta, kad sutartininkų, kurie vėliau tampa pareigūnais, pensijų draudimo stažas turi būti skaičiuojamas pagal paskutinio sutartininko gauto bazinio darbo užmokesčio ir kaip pareigūno gauto pirmojo bazinio darbo užmokesčio santykį. Kitaip tariant, sutartininkai, tapę pareigūnais, įgyja mažiau teisių į pensiją nei darbuotojai, kurie nuo pirmos dienos įdarbinami kaip pareigūnai.

23 Tai atitinka vieną iš pensijų sistemos terminų apibrėžčių.

24 1 proc. pensininkų, kuriems taikomos taisyklės po 2014 m., yra tie, kurie yra sulaukę pensinio amžiaus, bet yra išdirbę mažiau nei 10 metų, arba tie, kurie, išdirbę ne mažiau kaip dešimt metų, pakeitė sutartį ir dėl to jiems buvo taikomos taisyklės po 2014 m.

4.3. Pajamos iš EPPS

Nuo 2014 m. EPPS ES biudžetui sugeneravo 5,8 mlrd. EUR pajamų. Jas sudaro darbuotojų pensijų įmokos, darbuotojų pensijų teisių pervedimai, Jungtinės Karalystės pagal Susitarimą dėl išstojimo mokamos įmokos[25] ir ES programose dalyvaujančių decentralizuotų agentūrų ir tarptautinių organizacijų įmokos.

4.3.1. Pajamos iš pensijų įmokos tarifo

Pensijų įmokos grindžiamos Eurostato atliktais aktuariniais skaičiavimais, siekiant užtikrinti aktuarinę pusiausvyrą ir EPPS tvarumą. Nors kai kuriose valstybėse narėse valstybės tarnautojai nemoka jokio pensijų įmokų tarifo, ES darbuotojų mokamas PCR yra vienas didžiausių tarifų, palyginti su valstybėse narėse galiojančiomis valstybės tarnybos pensijų sistemomis (17–20 priedai).

Apskaičiuota įmoka sudaro sąlygas darbuotojams finansuoti trečdalį kasmet įgyjamų teisių į pensiją. Iš tokių įnašų gautos pajamos nepriskiriamos jokiai konkrečiai biudžeto eilutei ir naudojamos ES politikai finansuoti, o įnašai apima tik tuos įnašus, kurių reikalaujama iš valstybių narių, kad jos galėtų padėti ES institucijoms vykdyti daugelį joms patikėtų užduočių. Nuo 2014 m. ši suma sudaro 4,2 milijardo eurų, kurie buvo panaudoti biudžetui finansuoti. Vien 2022 m. ji sudarė daugiau nei 500 mln. EUR.

4.3.2. Pajamos iš darbuotojų teisių į pensiją perkėlimo

Darbuotojai turi galimybę pagal EPPS perkelti teises į pensiją, kurias jie įgijo pagal nacionalines pensijų sistemas arba pensijų fondus[26]. Tai apima kapitalo, atitinkančio teises, kurias jie įgijo vykdydami profesinę veiklą prieš pradėdami dirbti ES, perdavimą. Teises į pensiją atitinkantis kapitalas pervedamas iš pirminės pensijų sistemos ir EPPS jis konvertuojamas į pensijų draudimo stažo metus. Į šiuos pensijų draudimo stažo metus atsižvelgiama apskaičiuojant senatvės pensiją pagal EPPS. Šie pervedimai sudaro visą kapitalą (3/3), atitinkantį teisių į pensiją, pripažintų pagal EPPS, aktuarinį ekvivalentą. Nuo 2014 m. į ES biudžetą įtraukta 950 mln. EUR, o ES biudžetas kasmet vidutiniškai sudaro daugiau kaip 100 mln. EUR (12 priedas).

4.3.3. Jungtinės Karalystės įnašai

Susitarime dėl išstojimo[27] nustatyta, kad susitariančiosios šalys susitarė, jog Jungtinė Karalystė atsako už jai tenkančią Sąjungos įsipareigojimų už teises į pensiją ir teises į kitas su darbu susijusias išmokas, sukauptas 2020 m. gruodžio 31 d. arba iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, dalį. Šis įsipareigojimas apima visų darbuotojų teises į pensiją, nepaisant jų pilietybės.

Susitarime dėl išstojimo taip pat nustatyta, kad Jungtinė Karalystė kasmet prisideda prie grynųjų mokėjimų iš Sąjungos biudžeto kiekvienam gavėjui. Kita vertus, pagal 142 straipsnio 6 dalies paskutinę pastraipą Jungtinė Karalystė atitinkamų metų gruodžio 31 d. gali prašyti sumokėti neįvykdytą įsipareigojimą.

---

25 Susitarimas dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos 2019/C 384 I/01.

26 Tarnybos nuostatų VIII priedo 11 ir 12 straipsniai.

27 Žr. Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos 142 straipsnio 2 dalį ir 142 straipsnio 6 dalį 2019/C 384 I/01.

Kalbant apie darbuotojų pensijas, Jungtinė Karalystė nusprendė pasinaudoti metinių įmokų galimybe. 2022 m. Jungtinė Karalystė skyrė 235 mln. EUR gryniesiems mokėjimams, atliktiems iš Sąjungos biudžeto buvusių ES darbuotojų pensijoms. Artimiausiais metais Jungtinė Karalystė toliau finansuos savo pensijų išlaidų dalį, kuri apskaičiuota kaip fiksuota kintančių pensijų išlaidų procentinė dalis.

Užtikrinant, kad Jungtinė Karalystė pripažintų savo įsipareigojimą dėl teisių į pensiją, kurias visi ES darbuotojai įgijo iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, Susitarimu dėl išstojimo užtikrinamas tolesnis Jungtinės Karalystės įnašas į EPPS menamą fondą. Taigi, dėl Jungtinės Karalystės sprendimo išstoti iš Europos Sąjungos ES biudžetas nepatirtų jokių papildomų išlaidų.

4.3.4. Nesubsidijuotų agentūrų ir trečiųjų šalių, dalyvaujančių ES programose, įnašai

Pagal Tarnybos nuostatų 83a straipsnio 2 dalį agentūros, kurios negauna subsidijos iš Europos Sąjungos bendrojo biudžeto, į tą biudžetą perveda visą sistemai finansuoti reikalingų įnašų sumą.

Be to, ES programose ir veiksmuose kartais dalyvauja trečiosios šalys (pvz., trečiosios valstybės). Kadangi joms dalyvaujant gali prireikti įdarbinti papildomų darbuotojų programoms įgyvendinti, Komisija užtikrina, kad trečiųjų šalių įnašais į biudžetą taip pat būtų padengiama darbuotojų būsimų teisių į pensiją darbdavio dalis.

Šios įmokos generuoja biudžeto pajamų ir kartu užtikrina, kad būtų sumokėtos būsimos pensijų išlaidos. Nuo 2014 m. tai sudaro beveik 400 mln. EUR biudžeto pajamų (13 priedas).

4.4. EPPS išlaidos

Pirmaisiais įgyvendinimo metais ES pensijų sistema biudžeto požiūriu gavo grynųjų pajamų, t. y. teises į pensiją įgyjančių faktiškai dirbančių darbuotojų įmokos viršijo naudą, kurią gauna ribotas pensininkų skaičius. Pensijų sistemos pajamas sudarė darbuotojų ir darbdavių įmokos; pastarosios nebuvo mokamos į fondą, jos tik atsispindi įsipareigojime mokėti pensijas. Taip ES biudžetas faktiškai skolinosi pinigus iš sistemos narių mainais už garantiją mokėti išmokas ateityje.

14 priede parodyta pensijų išlaidų raida 2014–2022 m. Jos kasmet vidutiniškai didėjo 6,2 proc. Šiuo atveju atsižvelgta į atnaujinto darbo užmokesčio ir pensijų poveikį.

Dabartinis pensijų išlaidų lygis iš esmės atspindi teisių į pensiją, įgytų pagal iki 2004 m. galiojusias taisykles, kurios taikomos 90 proc. pensininkų, mokėjimą. Šiose taisyklėse visų pirma numatyta 2 proc. metinė pensijų kaupimo norma, pensijų korekcinių koeficientų taikymas, didesnis pradinis darbo užmokestis, mažesnis pensinis amžius ir personalas, kurį sudaro tik pareigūnai ir laikinieji darbuotojai. 15 priede parodyta su pensijų korekcinių koeficientų mokėjimu susijusių išlaidų raida.

Pensininkų, kuriems taikomos po 2004 m. įsigaliojusios taisyklės, dalis nuolat didėjo. Nors darbuotojai, įdarbinti po 2004 m. gegužės 1 d., bet iki 2014 m. sausio 1 d., šiuo metu sudaro 9 proc. pensininkų, visi faktiškai dirbantys darbuotojai, kuriems taikomos šios taisyklės, turės mažesnes teises į pensiją dėl žemesnių pradinių lygių, mažesnės kaupimo normos ir pensijų koeficientų nebuvimo. Tai visapusiškai atsispindės pensijų išlaidose, kai šie darbuotojai

sulauks pensinio amžiaus. Ilgesniu laikotarpiu dėl 2004 m. reformos sutaupytos lėšos toliau didės – iki 1 mlrd. per metus[28].

Atsižvelgiant į tai, kad tik 1 proc. dabartinių pensininkų taikomos taisyklės po 2014 m., 2014 m. vienos iš teisėkūros institucijos padaryti struktūriniai pakeitimai (t. y. prailgintas pensinis amžius, sumažinta metinė pensijų kaupimo norma, lėtesnė karjeros raida, žemesnės sekretoriato ir kanceliarijos darbo užmokesčio skalės sukūrimas) bus visiškai įgyvendinti tik tada, kai darbuotojai, kuriems taikomos pensijų taisyklės po 2014 m., gaus pensijas. Tai reiškia, kad 2014 m. vienos iš teisėkūros institucijos padarytų naujausių struktūrinių pakeitimų poveikis pensijų išlaidoms palaipsniui didės, nes po 2014 m. įdarbintų darbuotojų dalis taps pensininkais[29].

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, išlaidos pensijoms toliau augs, nes padidės ES institucijų darbuotojų skaičius, ypač agentūrose arba steigiant naujas įstaigas. Be to, dvi viena po kitos vykdytos Tarnybos nuostatų reformos jau padėjo sutaupyti daug lėšų. Šių sutaupytų lėšų toliau daugės, nes darbuotojai, kuriems taikomos 2004 ir 2014 m. griežtesnės taisyklės, pradės gauti pensiją.

4.5. EPPS įsipareigojimas

EPPS yra menamas (virtualus) fondas, veikiantis pagal fiksuotų išmokų modelį. Kadangi faktinio investicinio fondo nėra, laikoma, kad suma, kurią toks fondas būtų surinkęs, buvo investuota į valstybių narių ilgalaikes obligacijas ir atsispindi pensijos įsipareigojime, užregistruotame Europos Sąjungos metinėse ataskaitose.

ES metinės ataskaitos rengiamos pagal apskaitos taisykles, grindžiamas tarptautiniu mastu priimtais apskaitos standartais (39 TVSAS), t. y. aukščiausiais standartais. ES balanse pateiktas pensijų ir kitų įsipareigojimų pasibaigus tarnybos laikui skaičius – tai ES įsipareigojimo mokėti būsimas pensijas ir patenkinti kitas teises, kurias įgijo jos darbuotojai (dirbantys darbuotojai, neįgalieji ir pensininkai), aktuarinis įvertinimas einamąja pinigine verte. Šis vertinimas grindžiamas prognozuojamais mokėjimais iš ES biudžeto dabartiniams ir būsimiems pensininkams per kelių dešimtmečių laikotarpį.

Vienas iš pagrindinių skaičiavimams reikalingų kintamųjų yra realioji diskonto norma. Ši norma yra būtina dabartinei tikėtinos būsimos naudos vertei apskaičiuoti. Ši palūkanų norma nustatoma pagal nominalias palūkanų normas ir infliacijos normas[30], todėl atsiranda dvigubas kintamumo šaltinis. Šiuo atžvilgiu pastaruoju metu įsipareigojimai padidėjo beveik vien dėl to, kad smarkiai sumažėjo ilgalaikės palūkanų normos, naudojamos išmokų darbuotojams įsipareigojimams įvertinti: reali diskonto norma pastaruoju metu netgi tapo neigiama, o tai reiškia, kad bet kokia tam tikra suma šiuo metu yra didesnė nei ateityje. Pavyzdžiui, 2021 m. reali diskonto norma pasikeitė nuo –0,2 proc. iki –0,8 proc. Dėl šio pokyčio įsipareigojimas padidėjo beveik 14 mlrd. EUR, (+14,5 proc.), t. y. iki 126 mlrd. EUR[31].

ES balanse pateikti duomenys apie pensijas ir kitus įsipareigojimus, prisiimtus pasibaigus tarnybos laikui, turi aiškius apskaitos tikslus. Tačiau tai labai nepastovus skaičius,

---

28 2010 m. Eurostato tyrimas dėl ilgalaikio pensijų išlaidų poveikio biudžetui.

29 Kad gautų pensiją pagal Tarnybos nuostatus, darbuotojai turėtų būti apdrausti bent dešimt metų arba tarnybos metu sulaukti pensinio amžiaus.

30 Rinkos lūkesčiai, susiję su vyriausybės obligacijų pajamingumu, taip pat lūkesčiai dėl infliacijos.

31 Europos Sąjungos konsoliduotųjų metinių ataskaitų 2.9 skyrius „Įsipareigojimai – pensijos ir kitos išmokos darbuotojams“.

priklausantis nuo rinkos sąlygų ir makroekonominių svyravimų. Todėl vertinant tikrąjį EPPS poveikį biudžetui, jo vertė yra ribota.

Pirmiau pateikta išvada taip pat apibūdinama toliau išvardytais dviem aspektais.

Pirma, reikėtų pažymėti, kad nors palūkanų norma daro didelį poveikį dabartinei būsimų ES pensijų įsipareigojimų vertei, kaip nurodyta balanse konkrečiu momentu, ji nekeičia pensijų, kurias reikės faktiškai mokėti, sumos – ji atspindi tik dabartinę tų sumų vertę tam tikru momentu.

Antra, to paties įsipareigojimo įvertinimas, apskaičiuotas naudojant palūkanų normą, taikomą PCR apskaičiuoti pagal Tarnybos nuostatus, labai sumažintų pagal 39 TVSAS standartus apskaičiuoto įsipareigojimo sumą ir kintamumą. Pavyzdžiui, taikant palūkanų normą, naudojamą apskaičiuojant PCR (+ 2,7 proc. 2021 m.), kuri apskaičiuojama pagal Tarnybos nuostatus[32] ir geriausius aktuarinius standartus, susijusius su valstybių narių ilgalaikės valstybės skolos palūkanų normų ilgalaikiu slenkamuoju vidurkiu per 30 metų, hipotetinė pensijų įsipareigojimo vertė kartu su pensijų vertinimo aktuarinėmis prielaidomis sumažėtų nuo 126 mlrd. EUR iki 62,6 mlrd. EUR, t. y. daugiau nei per pusę (16 priedas).

5. 2004 IR 2014 M. TARNYBOS NUOSTATŲ REFORMOS IR JŲ POVEIKIS

5.1. 2004 IR 2014 M. TARNYBOS NUOSTATŲ REFORMOS

2004 m. reformavus Tarnybos nuostatus, viena iš teisėkūros institucijų nusprendė iš esmės pakeisti teisės aktais nustatytas taisykles, kurios daro tiesioginį poveikį teisėms į pensiją. Visų pirma tai buvo susiję su:

- prailgintu pensiniu amžiumi nuo 60 iki 63 metų,
- mažesniu pradinio darbo užmokesčio dydžiu, visų pirma administratoriams,
- mažesne metine pensijų kaupimo norma (1,9 proc.),
- nauja darbuotojų kategorija, kuriai taikoma žemesnė darbo užmokesčio skalė (sutartininkai),
- laipsnišku pensijoms taikomų korekcinių koeficientų panaikinimu.

2014 m. reformavus Tarnybos nuostatus, viena iš teisėkūros institucijų nusprendė padaryti papildomų pakeitimų, turinčių didelės įtakos po 2014 m. įdarbintų darbuotojų teisėms į pensiją. Tai visų pirma buvo susiję su:

- iki 66 metų pailgintu pensiniu amžiumi,
- mažesne metine pensijų kaupimo norma (1,8 proc.),
- mažesnėmis karjeros perspektyvomis, siekiant užtikrinti tvirtesnį ryšį tarp lygių ir funkcijų,
- nauja darbuotojų kategorija, kuriai taikoma žemesnė darbo užmokesčio skalė (sekretorių ir raštinės darbai).

Be to,teisėkūros institucija numatė palankesnę darbo užmokesčio skalę darbuotojams, įdarbintiems iki 2014 m., kaip kompensaciją už karjeros apribojimus, nustatytus 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos metu[33]. Galiausiai, be šių struktūrinių pokyčių, teisėkūros institucija numatė įšaldyti darbo užmokestį (2011, 2013 ir 2014 m.) ir mažesnį darbo užmokesčio ir pensijų koregavimą (2012 m.).

[32] Tarnybos nuostatų XII priedo 10 straipsnis.

[33] Tarnybos nuostatų XIII priedo 30 straipsnis.

5.2. 2004 IR 2014 M. TARNYBOS NUOSTATŲ REFORMŲ POVEIKIS

5.2.1. POVEIKIS SISTEMOS VEIKIMUI

Dėl dviejų viena po kitos vykdytų Tarnybos nuostatų reformų buvo ir toliau bus sutaupyta daug lėšų. Dėl šių reformų EPPS tapo svarbesne sistema, palyginti su nacionalinėmis pensijų sistemomis. Kartu EPPS reformos turėjo įtakos ES institucijų patrauklumui, nes EPPS tebėra esminis ES tarnautojų darbo užmokesčio paketo aspektas[34].

5.2.1.1. NUOLATINIS PAGRINDINIŲ PARAMETRŲ ATNAUJINIMAS

EPPS yra labai lanksti sistema, pastoviai stebima, nes pagrindinės prielaidos, pvz., PCR ir pensinis amžius, yra nuolat vertinamos ir prireikus atnaujinamos.

PCR vertinama kasmet ir prireikus atnaujinama. Kaip parodyta 17 priede, tik viena valstybė narė turi sistemą, grindžiamą automatiniu PCR atnaujinimu, kaip tai daroma pagal EPPS. Kitos valstybės narės ją atnaujina tik retkarčiais, remdamosi politiniais sprendimais, o ne aktuariniais skaičiavimais, arba visai jos neatnaujina.

Šiuo automatinio atnaujinimo mechanizmu užtikrinama, kad ES darbuotojų mokamų įmokų lygis (t. y. 10,1 proc. 2022 m.) būtų toks, kokio reikia jų sukauptoms teisėms į pensiją finansuoti, ir taip būtų užtikrinama EPPS aktuarinė pusiausvyra. Įmokų lygis yra vienas didžiausių, palyginti su nacionalinių valstybės tarnautojų įmokų dydžiu (18 priedas). Be to, keliose valstybėse narėse valstybės tarnautojams netaikomos jokios įmokos jų pensijų išmokoms finansuoti.

Pagal Tarnybos nuostatų 77 straipsnį ES darbuotojų pensinis amžius gali būti tikslinamas. Kaip parodyta 19 priede, tik vienos valstybės narės pensinis amžius yra didesnis nei ES. Daugumoje ES valstybių narių pensinis amžius reguliariai arba retkarčiais atnaujinamas atsižvelgiant į kintančią tikėtiną gyvenimo trukmę. Be to, trečdalyje ES valstybių narių tokio ryšio nėra. Iš 20 priedo matyti, kad EPPS turi ne tik tokį ryšį, bet ir tai, kad EPPS reglamentuojančiose taisyklėse numatytas reguliarus pensinio amžiaus atnaujinimas, kaip pažymėta 3.4 skyriuje. Tokie atnaujinimai grindžiami mirtingumo lentelėmis, taip susiejant pensinį amžių su tikėtina gyvenimo trukme[35].

Šiais patikslinimais užtikrinama, kad EPPS išliktų tvari ir atitiktų aukščiausius standartus, palyginti su valstybių narių pensijų sistemomis.

5.2.1.2. EPPS VAIDMUO DIDINANT ES INSTITUCIJŲ PATRAUKLUMĄ

Tikėtina, kad, sulaukę darbo pasiūlymo, aukštos kvalifikacijos patyrę specialistai, ieškantys darbo, daugiau dėmesio skirs pensijų vaidmeniui atlygio pakete, palyginti su jaunesniais kandidatais. Taip pat kandidatai, kurie anksčiau dirbo privačiajame ar viešajame sektoriuose ir įgijo tam tikros patirties bei žinių, susijusių su pensijomis. Tikėtina, kad kandidatai, pasitraukę iš sistemos, su kuria jie yra susipažinę, prisijungę prie naujos, nežinomos sistemos, šiai naujai sistemai skirs ypatingą dėmesį. Galiausiai, kandidatai, kurie pirmenybę teikia (darbo) saugumui ir numatomai karjerai, o ne didžiausiam darbo užmokesčiui, kai darbas yra ne toks stabilus, daugiau dėmesio skirs pensijų sistemai. Tikėtina, kad tipinis naujai ES institucijų įdarbintas darbuotojas pateks į vieną iš šių kategorijų. Kadangi institucijos

[34] Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 15/2019 „2014 m. Tarnybos nuostatų reformos priemonių rinkinio įgyvendinimas Komisijoje. Sutaupyta daug, bet tai turėjo pasekmių darbuotojams“.

[35] Eurostatas naudojo perspektyvines gyvenimo trukmės lenteles. Eurostato parengtose perspektyvinėse ES gyvenimo trukmės lentelėse atsižvelgiama į nuolatinio tikėtinos gyvenimo trukmės didėjimo per 20 metų tendenciją.

paprastai įdarbina asmenis, kurie pradėjo karjerą kitur ir kurie dėl to vidutiniškai yra 36 metų amžiaus, manoma, kad pensijų sistemos svarba bendram darbo užmokesčio paketo patrauklumui yra didesnė nei, pvz., valstybių narių viešojo sektoriaus darbuotojams, kurie karjerą viešojo administravimo srityje pradeda iškart po studijų. Tai, kad beveik visi nauji darbuotojai anksčiau dirbo kitur, taip pat įrodo ne ES institucijose įgytų teisių į pensiją perkėlimo į EPPS skaičius.

5.2.2. DĖL 2004 IR 2014 M. TARNYBOS NUOSTATŲ REFORMŲ SUTAUPYTOS LĖŠOS

Abiem Tarnybos nuostatų reformomis padaryti struktūriniai pokyčiai, darantys poveikį teisėms į pensiją, pvz., pensinio amžiaus ilginimas, kaupimo normos sumažinimas, darbo užmokesčio lygio apribojimai mažinant karjeros perspektyvas ir įvedant naujas darbo užmokesčio skales (pvz., sutartininkų, sekretorių ir raštinės darbuotojų), ir pensijų koeficientų panaikinimas. Šiems pakeitimams buvo taikomos pereinamojo laikotarpio nuostatos, atsižvelgiant į tai, kad teisės į pensiją saugomos pagal įgytų teisių principą. 2014 m. Tarnybos nuostatų reforma taip pat nustatytas lėšų įšaldymas, kuris turėjo tiesioginės įtakos pensijų dydžiui.

2004 ir 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos struktūrinį poveikį galima geriau įvertinti vertinant faktiškai dirbančius darbuotojus, atsižvelgiant į tai, kad tik 9 proc. dabartinių pensijos gavėjų patenka į po 2004 m. galiojusių taisyklių taikymo sritį ir tik 1 proc. taikomos taisyklės po 2014 m. (10 priedas).

Nuo 2004 m. pensijos gavėjų įgytų teisių į pensiją vidurkis sumažėjo nuo 64,6 proc. 2004 m. iki 61,7 proc. 2021 m. pabaigoje (21 priedas). Taip atsitiko dėl:

- 2004 ir 2014 m. nustatytų mažesnių kaupimo normų ir
- vis didėjančio vidutinio amžiaus, nuo kurio pradedama dirbti ES valstybės tarnyboje.

Atsižvelgiant į tai, kad pensininkų, kuriems taikomos taisyklės po 2004 m. ir po 2014 m., dalis ateityje didės, stebimas staigus pensijos gavėjų įgytų vidutinių teisių į pensiją mažėjimas ateinančiais metais tęsis. Be to, laipsniškai naikinant pensijų korekcinius koeficientus taip pat bus sutaupyta daug lėšų[36] (15 priedas).

Šiuos struktūrinius pokyčius taip pat atspindi vidutinio bazinio darbo užmokesčio pokyčiai pradedant eiti pareigas (–15 proc.) ir išėjus iš tarnybos (–11 proc.). Tai patvirtina didelį abiejų Tarnybos nuostatų reformų poveikį darbo užmokesčio dydžiui, kuris daro tiesioginį poveikį susijusių pensijų išmokų dydžiui.

Be šių struktūrinių pokyčių, vien dėl 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos jau sutaupyta apie 1,5 mlrd. EUR pensijų išlaidų, palyginti su biudžeto įverčiais, atliktais prieš 2014 m. Tarnybos nuostatų reformą (22 priedas).

Galiausiai, be aktuarinės logikos, kuria grindžiamas EPPS, biudžeto požiūriu įdomu pažymėti, kad dabartinis paslaugų išlaidų lygis (t. y. 1 700 mln. EUR, atitinkančių tam tikrais metais įmokas mokančių darbuotojų įgytų teisių aktuarinių verčių sumą) yra mažesnis už dabartinį pensijų išlaidų lygį (2 400 mln. EUR). Kitaip tariant, jei visos 2022 m. darbuotojų įgytos teisės į pensiją būtų atidėtos į investicinį pensijų fondą, tai būtų mažesnė suma nei pensijų išlaidos dabartinėmis kainomis. Tai dar vienas iš eilės atliktų dviejų Tarnybos

[36] Nuo 2014 m. pensijoms taikomi korekciniai koeficientai sudarė 400 mln. EUR išlaidų. Laipsniškas jų panaikinimas ateityje leis sutaupyti daug lėšų.

nuostatų reformų veiksmingumo pavyzdys. Todėl, nors daugiau darbuotojų įgyja teises į pensiją, šios teisės yra gerokai mažesnės.

6. Išvados

Tarnybos nuostatų XII priede nustatyta sistema padėjo užtikrinti tinkamą taisyklių įgyvendinimą išlaikant EPPS aktuarinę pusiausvyrą, sukuriant stabilią aplinką darbuotojams ir nuolatinį laipsnišką pensijų įmokų srautą į ES biudžetą.

Nors EPPS dar nėra brandi sistema, tiek 2004 m., tiek 2014 m. Tarnybos nuostatų reformos jau padėjo sutaupyti daug lėšų einamosioms pensijų išlaidoms. Pagrindiniai rodikliai, kaip antai vidutinis įgytų teisių į pensiją lygis ir vidutinis bazinis darbo užmokestis, patvirtina, kad struktūriniai pokyčiai, padaryti 2004 ir 2014 m. Tarnybos nuostatų reformomis, palaipsniui padės sutaupyti vis daugiau lėšų, taigi gerokai sulėtins EPPS poveikio ES biudžetui raidą.

Palyginti su valstybių narių valstybės tarnautojams taikomomis pensijų sistemomis, EPPS ir toliau pirmauja pagal daugumą pagrindinių rodiklių, kaip antai pensinis amžius, pensijų įmokų dydis, koregavimas prie aktuarinių parametrų raidos. Be to, 2004 ir 2014 m. Tarnybos nuostatų reformų poveikis EPPS kelia sunkumų ES viešosios tarnybos patrauklumui.

Atsižvelgdama į šioje ataskaitoje pateiktą aktuarinės pusiausvyros ir EPPS poveikio biudžetui įvertinimą, Komisija, vadovaudamasi Tarnybos nuostatų XII priedo 14 straipsnio 1 dalimi, mano, kad šiuo etapu netikslinga siūlyti iš dalies pakeisti Tarnybos nuostatų XII priedą.

PRIEDAI

1 priedas. Pagrindiniai teisės aktais nustatyti parametrai, naudojami 2022 m. aktuariniame vertinime

Parametras	Vertė
Teisinis šaltinis	Nuo 2014 01 01 galiojantys Tarnybos nuostatai
Tiriamosios visumos ataskaitinė data (XII priedo 1 straipsnis)	2012 12 31
Maksimalus pensinis amžius (Tarnybos nuostatų 52 straipsnis)	65 metai (automatiškai – iki 2014 01 01 tarnybą pradėjusiems pareigūnams), 66 metai (automatiškai – naujiems pareigūnams), 67 metai (darbuotojo prašymu) arba iki 70 metų (išimtiniai atvejai)
Įprastas pensinis amžius (Tarnybos nuostatų 52 straipsnis ir XIII priedo 22 straipsnis)	60–66 metai, priklausomai nuo tarnybos stažo, amžiaus ir įsidarbinimo laiko
Minimalus pensinis amžius (Tarnybos nuostatų 52 straipsnio b punktas, VIII priedo 9 straipsnis ir XIII priedo 23 straipsnis)	58 metai
Minimalų gyvenimo lygį atitinkanti kategorija ir lygis (VIII priedo 6 straipsnis)	AST 1 lygio 1 etapas
Didžiausia senatvės pensija (Tarnybos nuostatų 77 straipsnis)	70 % bazinio darbo užmokesčio išėjimo į pensiją metu
Metinė kaupimo norma (Tarnybos nuostatų 77 straipsnis ir XIII priedo 21 straipsnis)	1,8 % (pareigūnams, pradėjusiems tarnybą nuo 2014 01 01) 1,9 % (pareigūnams, pradėjusiems tarnybą nuo 2004 05 01) arba 2 % (pareigūnams, dirbusiems iki 2004 05 01) bazinio darbo užmokesčio
Priedas pareigūnams, kurie toliau dirba tarnyboje, sulaukę įprasto pensinio amžiaus (VIII priedo 5 straipsnis ir XIII priedo 22 straipsnis)	1,5 % (nauji pareigūnai) arba 2,5 % bazinio darbo užmokesčio, arba 5 % teisių į pensiją, įgytų sulaukus 60 metų, sumos, priklausomai nuo tarnybos pradžios datos, tarnybos stažo 2004 m. gegužės 1 d. ir pareigūno amžių 2004 m. gegužės 1 d.
Ankstyvo išėjimo į pensiją sankcija (VIII priedo 9 straipsnis ir XIII priedo 22 straipsnio 3 punktas).	3,5 % (naujiems pareigūnams) arba 1,75 % (buvusiems pareigūnams) pensijos kiekvienais metais iki įprasto pensinio amžiaus
Mažiausia senatvės pensija (Tarnybos nuostatų 77 straipsnis)	4 % minimalaus gyvenimo lygio už kiekvienus tarnybos metus
Neįgalumo išmoka (Tarnybos nuostatų 78 straipsnis)	70 % bazinio darbo užmokesčio
Mažiausia neįgalumo išmoka (Tarnybos nuostatų 78 straipsnis)	100 % minimalaus gyvenimo lygio
Našlių ir našlaičių pensija (Tarnybos nuostatų 79 straipsnis ir VIII priedo 18	60 % senatvės pensijos

straipsnis)	
Mažiausia našlių ir našlaičių pensija (Tarnybos nuostatų 79 straipsnis ir VIII priedo 18 straipsnis)	35 % paskutinio bazinio darbo užmokesčio
Maitintojo netekimo pensija (Tarnybos nuostatų 79 straipsnis ir VIII priedo 17 straipsnis)	60 % senatvės pensijos, kuri būtų mokama pareigūnui
Mažiausia maitintojo netekimo pensija (Tarnybos nuostatų 79 straipsnis)	35 % paskutinio bazinio darbo užmokesčio arba minimalaus gyvenimo lygio

2 priedas. Ištrauka iš ES gyvenimo trukmės lentelių

Amžius	Vyrai		Moterys	
	Mirties sulaukus x metų tikimybė	Tikėtina gyvenimo trukmė	Mirties sulaukus x metų tikimybė	Tikėtina gyvenimo trukmė
40	0,00048544	44	0,00037417	46
45	0,00083219	39	0,00064198	42
50	0,00140284	34	0,00110248	37
55	0,00236193	30	0,00189106	32
60	0,00398328	25	0,00324918	27
65	0,00643074	21	0,00558535	23
70	0,01187197	16	0,00864211	19
75	0,02186383	13	0,01470951	14
80	0,04016587	9	0,02826935	11
85	0,07362888	6	0,05429701	8
90	0,12980921	4	0,10494797	5

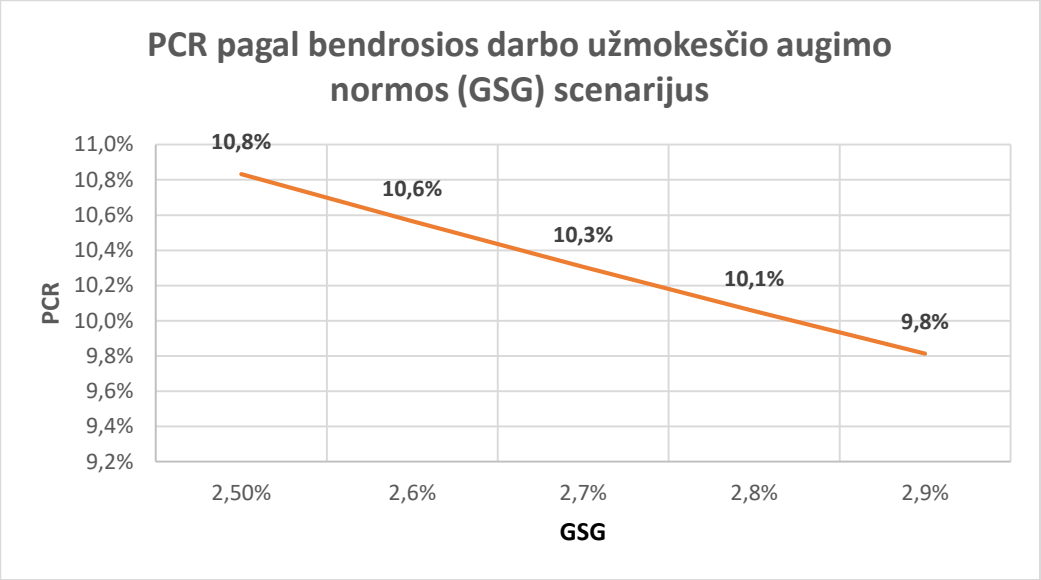
3 priedas. 2022 m. aktuarinio vertinimo demografinės prielaidos

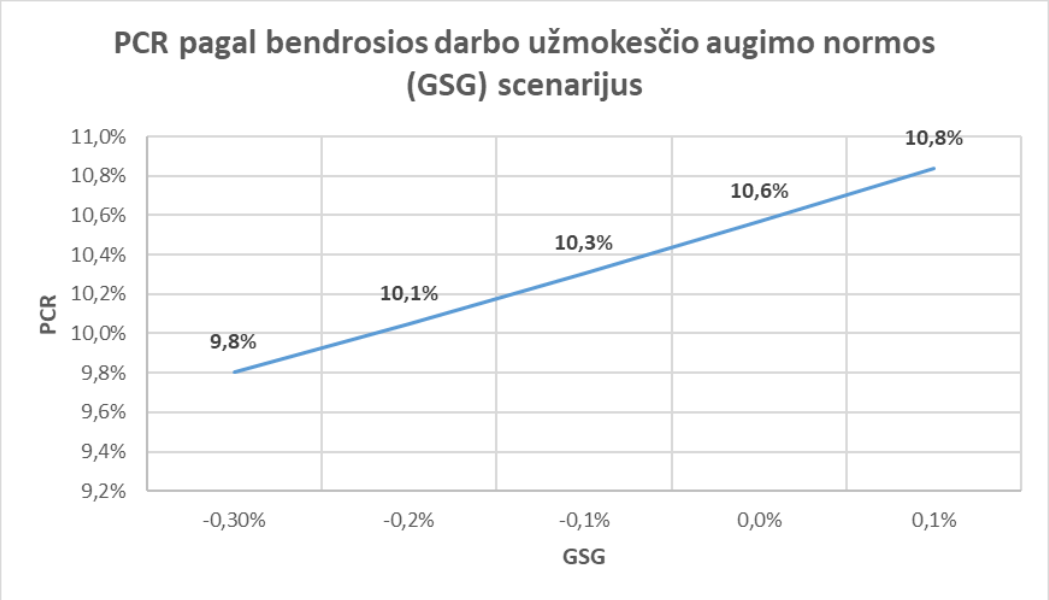
Demografinės prielaidos	2022 m. vertinimas
Gyvenimo trukmės lentelė (sveiki darbuotojai)	2018 m. ES gyvenimo trukmės lentelė
Gyvenimo trukmės lentelė (neįgalūs darbuotojai)	2018 m. EULT + 3 metai
Neįgalumo lentelė	2018 m. neįgalumo lentelė
Esama šeiminė padėtis	Šeiminė padėtis vertinimo dieną
Tikimybė, kad išėjimo į pensiją dieną asmuo bus susituokęs (vyrams)	82,0 %
Tikimybė, kad išėjimo į pensiją dieną asmuo bus susituokęs (moterims)	52,0 %

Vidutinis pareigūno ir jo partnerio amžiaus skirtumas.	1 metai
Prognozuojamas pensinis amžius	63–66 metai
Darbuotojų kaita	Darbuotojų kaita 2018 m.
Našlaičio ir išsituokusio sutuoktinio pensijos koeficiento įrašymas	9,6 %

4 priedas. 2022 m. aktuarinio vertinimo finansinės prielaidos

Finansinės prielaidos	**2022 m. vertinimas**
Darbo užmokesčio lentelė	Galioja nuo 2021 07 01
Trukmė	23 metai
Nominali diskontavimo norma (NDR)	4,6 %
Infliacijos norma (IR)	1,8 %
Reali diskontavimo norma (RDR)	2,7 %
Bendroji darbo užmokesčio augimo norma (GSG)	–0,1 %
Bendrojo pensijų perkainojimo norma (BPR)	–0,1 %
Individualaus darbo užmokesčio augimo norma (ISP)	2018 m. ISP lentelė
Korekciniai koeficientai (XI priedo 3.5 straipsnis ir XIII priedo 20 straipsnis)	0,0 %

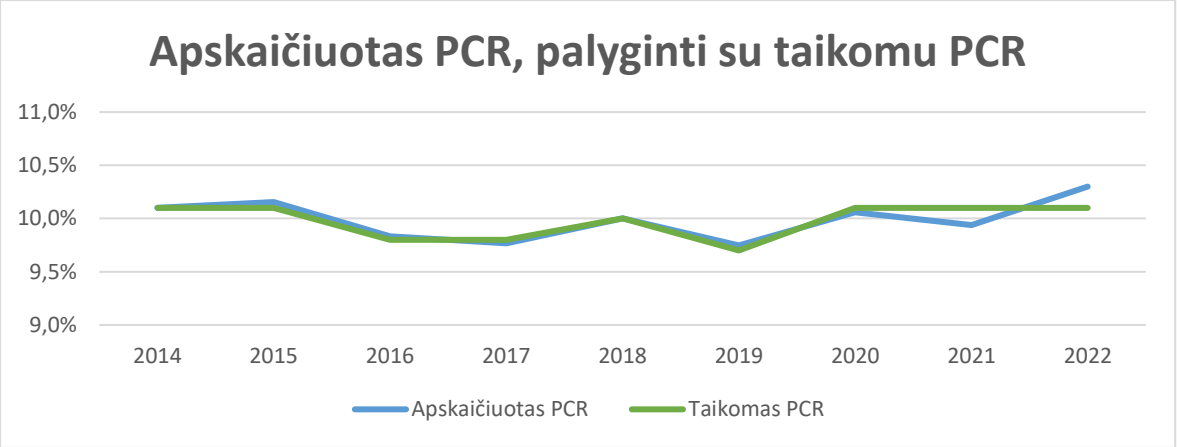

5 priedas. Pensijų įmokos pagal metus 2014–2022 m.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tarnybos išlaidos pensijoms / bazinis darbo užmokestis	28,3 %	28,2 %	27,2 %	27,1 %	27,4 %	26,9 %	27,8 %	27,5 %	28,6 %
Tarnybos išlaidos neįgalumo išmokoms / bazinis darbo užmokestis	1,2 %	1,3 %	1,3 %	1,3 %	1,6 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %	1,7 %
Tarnybos išlaidos asmens mirties atveju / bazinis darbo užmokestis	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,9 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %	0,6 %
Tarnybos išlaidos / bazinis darbo užmokestis	30,4 %	30,5 %	29,5 %	29,3 %	30,0 %	29,2 %	30,2 %	29,8 %	30,9 %
Apskaičiuotas PCR (darbuotojų dalis)	10,1 %	10,2 %	9,8 %	9,8 %	10,0 %	9,7 %	10,1 %	9,9 %	10,3 %

Taikomas PCR (darbuotojų dalis)	10,1 %	10,1 %	9,8 %	9,8 %	10,0 %	9,7 %	10,1 %	10,1 %	10,1 %

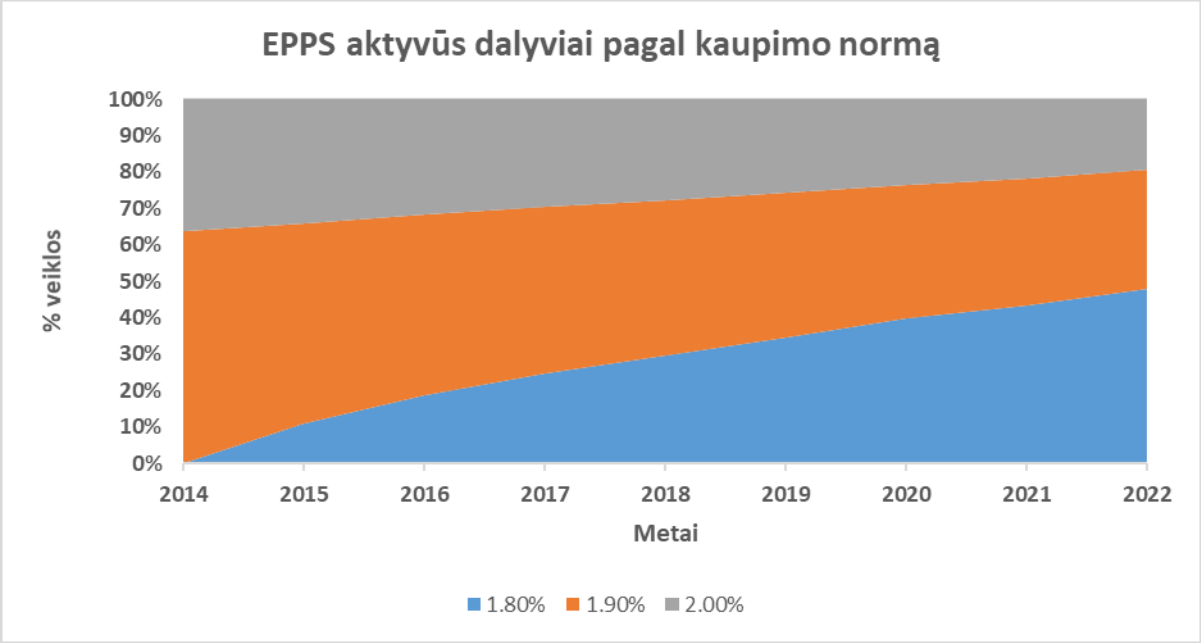

6 priedas. Faktiškai dirbančių ES institucijų darbuotojų skaičiaus raida

Faktiškai dirbantys darbuotojai	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**Pokytis**
Parlamentas	9,074	9,464	9,872	9,959	10,305	9,895	9,987	10,357	14,1 %
Taryba	2,985	3,026	3,162	3,162	3,111	3,160	3,206	3,246	8,7 %
Komisija	31,015	31,359	30,889	30,448	30,765	31,248	31,115	31,005	0,0 %
ESTT	2,101	2,244	2,273	2,311	2,293	2,327	2,303	2,309	9,9 %
Europos Audito Rūmai	902	931	934	938	943	943	945	950	5,3 %
EESRK	741	739	739	738	737	737	730	727	–1,9 %
RK	542	558	548	552	560	569	560	574	5,9 %
Ombudsmenas	73	73	76	82	78	75	73	74	1,4 %
EDAPP	58	62	63	72	96	96	114	128	120,7 %
EIVT	1,988	1,983	2,035	2,016	2,095	2,149	2,234	2,326	17,0 %
Kitos institucijos ir decentralizuotos agentūros	9,088	9,595	10,337	11,007	11,646	12,272	13,093	14,424	58,7 %
Iš viso	**58,567**	**60,034**	**60,928**	**61,285**	**62,629**	**63,471**	**64,360**	**66,120**	**12,9 %**

7 priedas. Faktiškai dirbantys EPPS dalyviai pagal kaupimo grupes

Kaupimo norma	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**
1,8 %	0	6,438	11,280	14,972	18,250	21,618	25,280	27,815	31,671
1,9 %	36,985	32,226	29,827	27,978	25,998	24,896	23,217	22,576	21,653
2,0 %	20,989	19,903	18,928	17,978	17,037	16,115	14,974	13,969	12,796
Iš viso	**57,974**	**58,567**	**60,034**	**60,928**	**61,285**	**62,629**	**63,471**	**64,360**	**66,120**

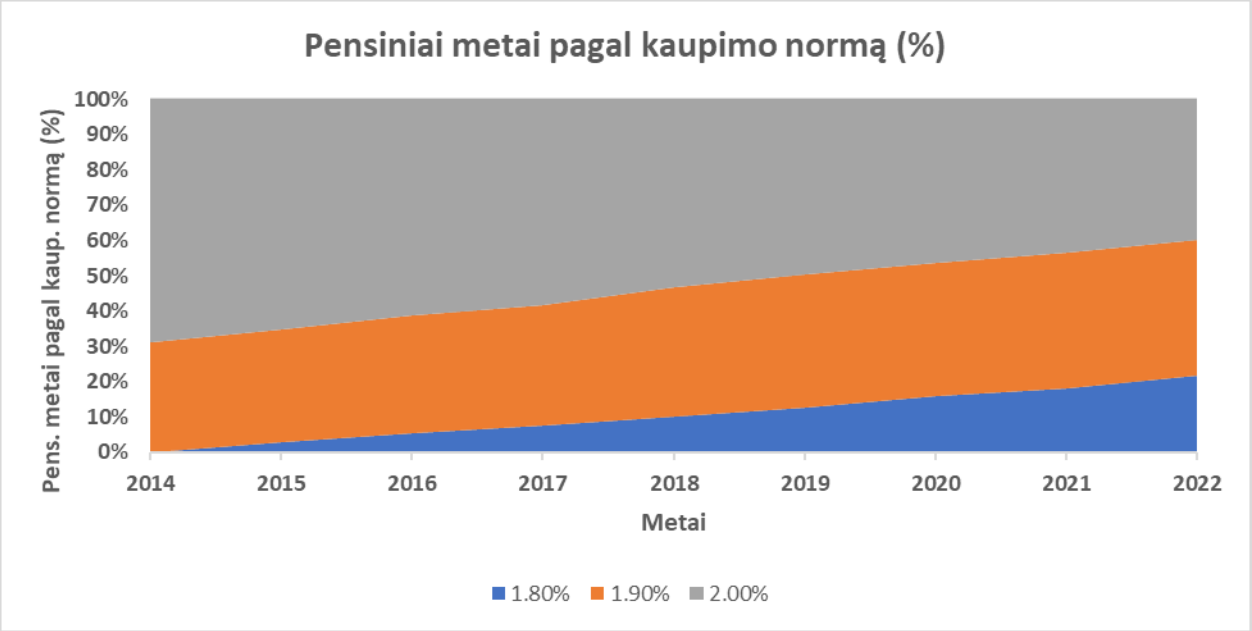

8 priedas. Įvairių faktiškai dirbančių darbuotojų grupių išdirbtų pensijų draudimo stažo metų skaičius

Kaupimo norma	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1,8 %	0	19,476	39,805	57,077	81,336	107,914	139,360	161,680	198,108
1,9 %	209,337	221,645	238,790	253,246	300,615	320,554	326,371	343,688	837
2,0 %	464,097	453,572	440,828	436,240	433,162	424,344	403,373	387,626	365,418
Iš viso	**673,435**	**694,693**	**719,423**	**746,564**	**815,113**	**852,812**	**869,105**	**892,995**	**918,363**

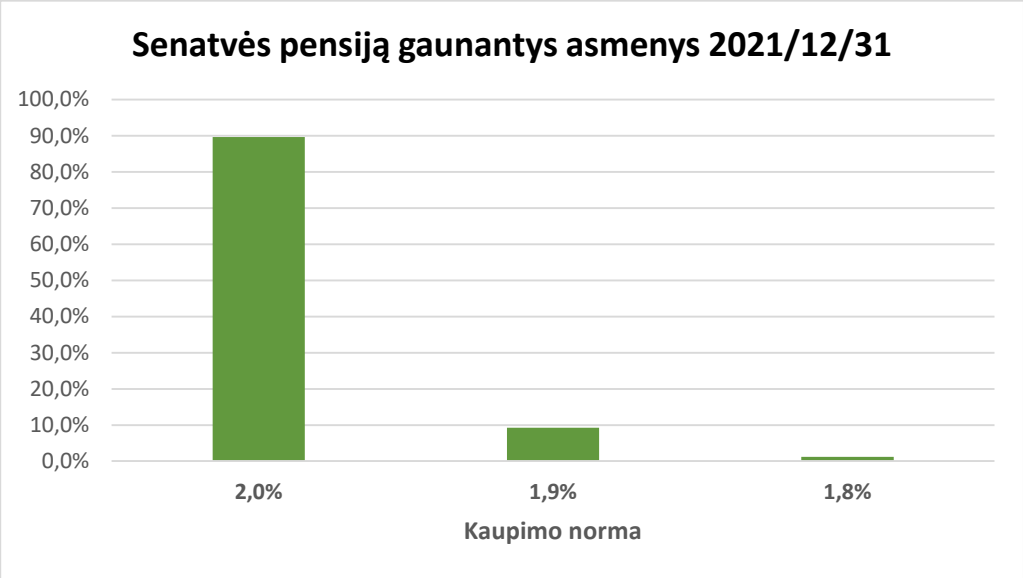
9 priedas. Įvairių faktiškai dirbančių darbuotojų grupių išdirbtų pensijų draudimo stažo metų dalis

Kaupimo norma	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1,8 %	0,00 %	2,8 %	5,5 %	7,7 %	10,0 %	12,7 %	16,0 %	18,1 %	21,6 %
1,9 %	31,1 %	31,9 %	33,2 %	34,0 %	36,9 %	37,6 %	37,6 %	38,5 %	38,6 %
2,0 %	68,9 %	65,3 %	61,3 %	58,4 %	53,1 %	49,8 %	46,4 %	43,4 %	39,8 %

10 priedas. Pensininkų skaičius pagal įdarbintų asmenų grupę (iki 2004 m., po 2004 m. ir po 2014 m.)

Įdarbinimo data	Pensininkų skaičius	Pensininkų dalis
Iki 2004 04 30	18 291	89,6 %
Nuo 2004 05 01	1,883	9,2 %
Nuo 2014 01 01	236	1,2 %

11 priedas. Pajamos iš darbuotojų pensijų įmokų

Metai	Pajamos iš darbuotojų pensijų įmokų (mln. EUR)
2014	348,7
2015	425,6
2016	441,8
2017	449,2
2018	473,6
2019	485,7
2020	504,4
2021	535,2
2022	553,4
Iš viso	**4217,6**

12 priedas. Įmokos iš teisių į pensiją perkėlimo

Metai	Įmokos iš teisių į pensiją perkėlimo (mln. EUR)
2014	109,4
2015	108,6
2016	139,5
2017	127,6
2018	107,3
2019	89,1
2020	82,3
2021	89,8
2022	95,5
Iš viso	**949,1**

13 priedas. Decentralizuotų agentūrų ir tarptautinių organizacijų įnašai

Metai	Decentralizuotų agentūrų ir tarptautinių organizacijų įnašai (mln. EUR)
2014	17,6
2015	22,5
2016	40,3
2017	42,4
2018	52,6
2019	50,6
2020	52,1
2021	56,4
2022	58,2
Iš viso	**392,7**

14 priedas. Iš viso išlaidų pensijoms

Metai	Išlaidos pensijoms (mln. EUR)
2014	1 485,1
2015	1 541,2
2016	1 660,5
2017	1 774,5
2018	1 854,6
2019	1 964,5
2020	2 064,4
2021	2 173,2
2022	2 398,1
Vidutinis padidėjimas	**+6,2 %**

15 priedas. Pensijų išlaidos dėl pensijų korekcinių koeficientų

Metai	Pensijų išlaidų dalis, atitinkanti korekcinius koeficientus (mln. EUR)
2014	39,3
2015	37,8
2016	42,5
2017	45,4
2018	47,2
2019	48,4
2020	50,7
2021	56,6
2022	57,6
Iš viso	**425,7**

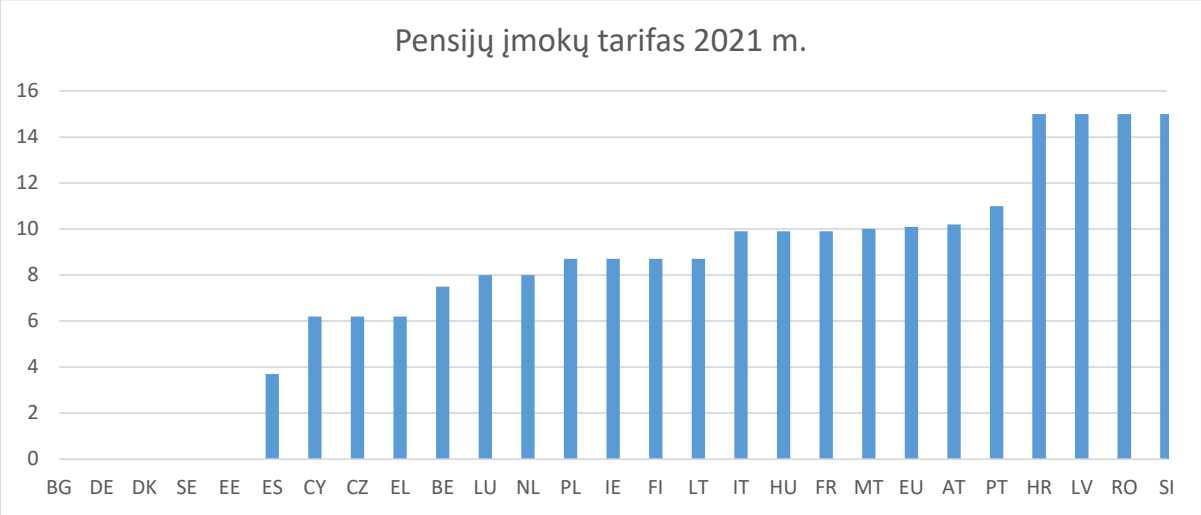
16 priedas. Pensijų įsipareigojimas pagal pensijų vertinimo aktuarines prielaidas 2021 m. gruodžio 31 d.

PCR prielaida	EPPS įsipareigojimas (mln. EUR)	Poveikis (mln. EUR)	Poveikis
Įsipareigojimo aktuarinės prielaidos	126 068		
Aktuarinių prielaidų vertinimas	62 613	–63 455	–50,3 %

17 priedas. Pensijų įmokų tarifo ES valstybėse narėse atnaujinimas[37]

Pensijų įmokų tarifų atnaujinimo sąlygos	**Valstybės narės**
Nuolat atnaujinama informacija remiantis aktuariniais apskaičiavimais	NL, ES
Retkarčiais atnaujinama informacija remiantis aktuariniais apskaičiavimais	AT, BE, HU, LU, PT, SI
Nuolat atnaujinama informacija remiantis politiniais sprendimais	FI, PL
Retkarčiais atnaujinama informacija remiantis politiniais sprendimais	BG, FR, HR, IE, LT, LV, MT, RO, SE
Informacija neatnaujinta	CY, CZ, DE, ES, EE, DK, IT, SK

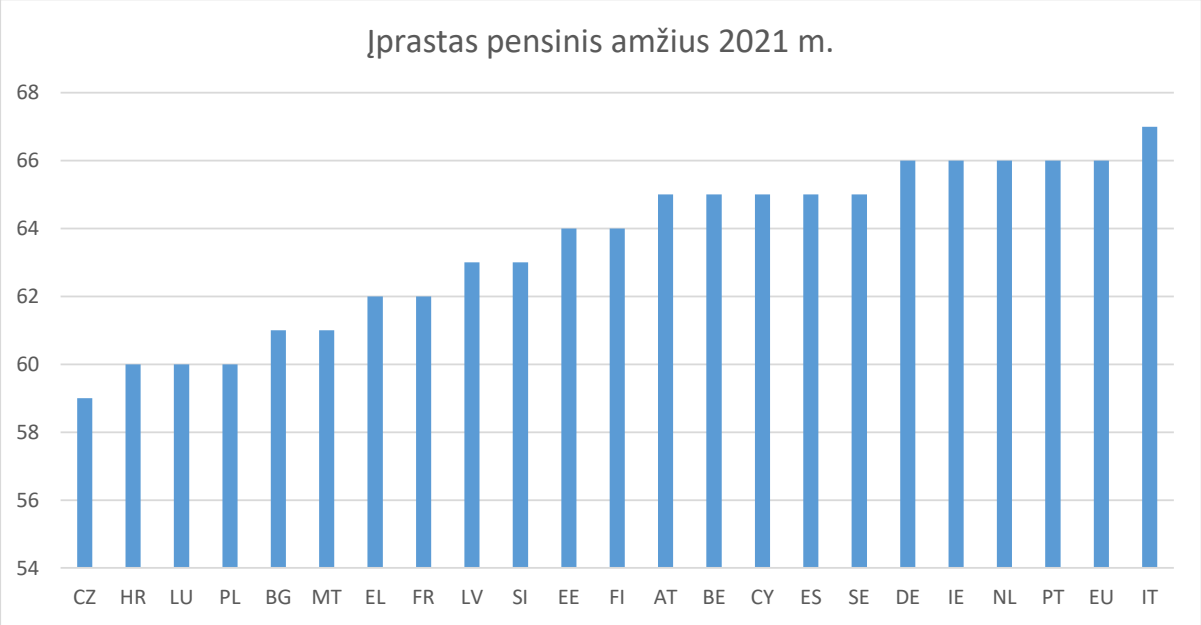
18 priedas. 2021 m. valstybėse narėse taikomi pensijų įmokų tarifai[38]

37 Šioje lentelėje parodytus duomenis pateikia valstybių narių atstovai 83 straipsnio darbo grupėje.

38 18 priedo lentelėse nurodyti duomenys, kuriuos valstybės narės pateikė kaip šalių suvestines 2021 m. Komisijos ataskaitai dėl visuomenės senėjimo (2021 m. ataskaita dėl senėjimo: Ekonomikos ir finansų reikalų GD parengtos ES valstybių narių ekonominės ir biudžeto prognozės (2019–2070 m.). Be to, ES valstybės narės kasmet teikia Eurostatui duomenis apie atitinkamą jų pensijų įmokų tarifą: kadangi šie duomenys renkami verčių intervalais, lentelėje prireikus nurodoma intervalo mediana.

19 priedas. Įprastas pensinis amžius, taikomas valstybės tarnautojams 2021 m.[39]

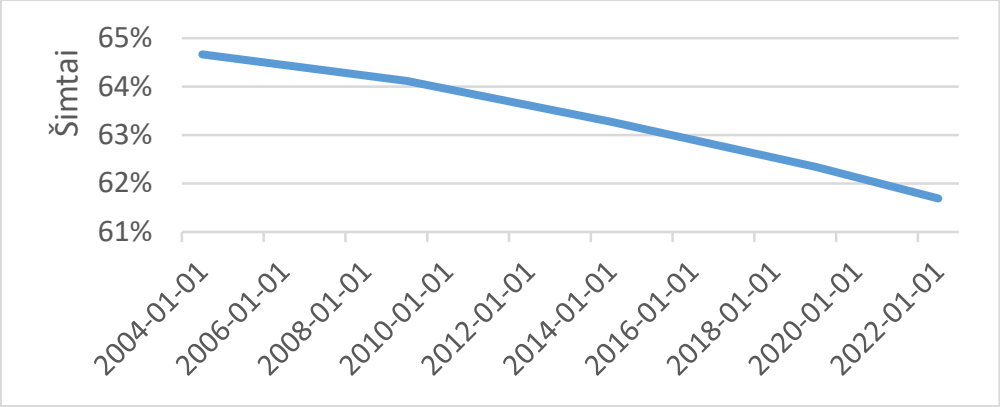

20 priedas. Atnaujinta informacija apie pensinį amžių atsižvelgiant į tikėtiną gyvenimo trukmę[40]

Pensinio amžiaus ir tikėtinos gyvenimo trukmės ryšys	**Valstybės narės**
Ryšio nėra	AT, BG, DE, EE, ES, HU, LU, RO, SE
Ryšys silpnas: retkarčiais atnaujinama informacija	BE, CZ, FR, HR, IE, LT, LV, MT, PL, SI
Stiprus ryšys: nuolat atnaujinama informacija	CY, DK, EL, FI, IT, NL, PT, SK, EU

39 Šioje lentelėje parodytus duomenis pateikia valstybių narių atstovai 83 straipsnio darbo grupėje.
40 Šioje lentelėje parodytus duomenis pateikia valstybių narių atstovai 83 straipsnio darbo grupėje.

21 priedas. Pensininkų sukauptų teisių į pensiją vidurkio raida

22 priedas. Sutaupytos pensijų išlaidos, susijusios su 2014 m. priemonių, darančių poveikį darbo užmokesčio sistemai, priemonėmis

Metai	Taikant pagal 2014 m. Tarnybos nuostatų reformą numatytas priemones, darančias poveikį darbo užmokesčio lentelei, sutaupytos lėšos (mln.)
2011	24,9
2012	34,2
2013	59,6
2014	95,1
2015	116,6
2016	129,2
2017	141,4
2018	150,1
2019	162,0
2020	172,5
2021	184,0
2022	214,7
Iš viso	**1 484,4**